

Kyselina listová /Folát/

Kategória: Kvantitatívne imunochemické stanovenie v krvi (sére)

Oblasť: ukazovateľ deficitu folátov, spolu s vitamínom B12 je dôležitý pre správnu funkciu krvotvorby a pre diferenciáciu makrocytovej /megaloblastovej/ anémie .

Indikácie a klinický význam:

Kyselina listová (Folát) patrí do skupiny vitamínov B rozpustných vo vode. Štruktúra tohto vitamínu je odvodená od kyseliny PGA (pteroylglutamovej). Metabolicky účinná forma je tetrahydrofolát, ktorý má centrálnu úlohu v transporte jednouhlíkových zvyškov, pôsobí ako koenzým transferáz v rôznych metabolických procesoch. Dôležitá je pre syntézu DNA, premenu HCY na metionín, syntézu NK a mitochondriálnych proteínov, v konečnom dôsledku je nevyhnutná pre **bunkové delenie /červené krvinky/, rast plodu a diferencovanie tkaniva.**

Organizmus ju získava z potravinových zdrojov ako sú kvasnice, listová zelenina, špenát, brokolica, kel, chren, paradajky, kapusta, karfiol, strukoviny, pečeň, orechy, ovocie /potraviny v čerstvom stave bez tepelnej úpravy/.

Príčiny deficitu kyseliny listovej:

- ❖ nedostatočný prísun potravou
- ❖ porušená resorpcia z čreva /aj kongenitálne formy poruchy resorpcie/
- ❖ ochorenia pečene
- ❖ dlhodobo dialyzovaní pacienti, alkoholici
- ❖ chronické hemolytické stavy, myeloproliferatívne ochorenia
- ❖ gravidita - zvýšené potreby /opakované, patologické potraty/
- ❖ poruchy vstrebávania /lieky-HA, kys. acetylsalicylová, metformín, diuretiká, antiepileptiká/
- ❖ lieky- nádorová terapia, infekty – inhibítory DFR-nevzniká THF- potlačenie syntézy DNA

Deficit folátov spôsobuje megaloblastovú anémiu (bez prejavu neuropatie), zápalové zmeny, ulcerácie slizníc, poruchy rastu. Výrazný je jeho vplyv v období tehotenstva (zvýšené riziko potratov, predčasného pôrodu, nízkej pôrodnej hmotnosti a rôznych defektov plodu) a taktiež zvyšuje riziko kardiovaskulárnych chorôb /hyperhomocysteinémia/, vyššie riziko nádorových ochorení.

Jednotky: nmol/l

Referenčné hodnoty v krvi (sére, plazme): > 12,2 nmol/l

Interpretácia výsledkov: Deficit – pokles pod dolnú hranicu normy, až pod hodnotu < 7,6 nmol/l

Materiál na vyšetrenie:

Odber vzorky krvi: plná zrazená krv bez aditív (biochemické vyšetrenie krvi). Chrániť pred svetlom (svetlo urýchľuje degradáciu folátu).

Interferencie

Hemolýza môže signifikantne zvýšiť hodnoty folátu kvôli vysokej koncentrácii folátu v erytrocytoch.

Stanovenie nie je ovplyvnené ikterom (bilirubín <342 μ mol/l) a lipémiou (triacylglyceroly <22,8mmol/l).

Indikačné pravidlá pre uznávanie laboratórneho výkonu v ZP:

- **povolené odbornosti:** 001, 004, 005, 007, 008, 009, 014, 019, 020, 025, 031, 048, 049, 050, 060, 062, 063, 064, 104, 114, 154, 163, 323, 329, 332
- **diagnózy:** príslušné diagnózy ku klinickým stavom uvedeným v časti „Indikácie a klinický význam“
- **povolený interval vyšetovania:** 2x do mesiaca (1 x za dva týždne)